

Tarejo nas skrbi, zato vprašujemo

Težke čase smo dočakali. Eni zategujejo pasove in gledajo z obupom v bodočnost, drugi si polnijo mošnje in rastejo jim trebuh — ker zanje je danes konjunktura.

Vsak to vidi in vsak to ve!

Pravijo, da mora tako biti. Učitelji in uradniki nimajo niti za najnujnejše in najpotrebnejše, prosijo in prosjajo, a prejmejo le obljube in lepe odgovore, potem je zopet vse tiho. Draginja raste iz dneva v dan in stiska postaja neznošna. Pomanjkanje in dolgovi mučijo že tudi tisto učiteljstvo in uradništvo, ki je do sedaj še nekako životarilo s svojimi dohodki. Moreča skrb in briga sta v vsakem učiteljskem in uradniškem domu. In vendar se dandanes govori samo o velikem socialnem čutu in o boju dveh svetov za socialno pravičnost. Toda od povsod prihajajo le tolažljive obljube — draginja pa raste ter si eni polnijo mošnje, a drugi zategujejo pasove.

Vsem se je že pomagalo. Bančni zavodi in velekapital so dobili zaščito — moratorij — in skromni, od ust pritrngani prihranki uradnika iz boljših časov so zamrznili. Kmet je dobil zaščito, odpis in znižanje dolgov ter davkov. Obrtnik, trgovec in industrija so dobili zakon o izvenkonkurni poravnavi, plačilne, davčne in carinske olajšave itd. Še delavec si je po težkih bojih vsaj za silo izboljšal svoj gnotni položaj in dosegel neke socialne dobrine. Le pri učitelju uradniku je ostalo vse pri starem. V veljavi je še stari uradniški zakon, ki zahteva nujno reformo in modernizacijo, ostale so plačice, ki so že iz početka bile skromne in ki danes zadoštujejo komaj še za vsakdanji kruh. Da je učiteljstvo in uradništvo danes proletarizirano, je vsakomur znano. Mi sami to prav trpko občutimo in vemo, kako se nam godi. Od naših skromnih plač se razen rednih odtegljajev (za pokojninski fond in uslužbenki

davek) pobirajo vedno novi. Tako so ostali stalno 1% izredni davek, kuluk in obrambni davek, k temu pridejo še samski davek, odtegljaji za poplavlence, za centralno nabavljajni zadrug itd. Znano je, da je vsak učitelj in uradnik član svoje stanovske organizacije ter vsaj enega ali več nacionalnih in dobrodelnih društev. In vse to je treba odbiti od štak skromne plače.

Ali ni že skrajni čas, da se odpravi ta nesocialni in krivični odtegljaj draginskih doklad drž. uslužbenkam, ki živijo v toliko zavidanem skupnem gospodinjstvu?

Ali bi ne bilo umestno, da se povzra eksistenčni minimum na sedanji draginji in predvsem stanu primerno višino ter tako ublažijo določila § 294. zak. o uradnikih vsaj za nižje in najnižje uradniške skupine, ki po cnotetjinskem odtegljaju sploh nimajo več možnosti, da z ostankom svoje plače še životarijo? Ali bi morda ne bilo umestno, da se tudi priskoči prizadetim na pomoč s primernimi ukrepi ali zaščito, kakor so je bili deležni drugi stanovi?

Ali ni morda skrajni čas, da se pristopi k temeljiti prenosni in radikalnemu povzraju prejemkov drž. uslužbenecv in to predvsem pripravnikov in nižjih skupin? Ali ne bi kazalo, da se najde potrebno kritje z oddajo premoženja tistih, ki žive sedaj v konjunkturi?

Ali ne bi bilo umestno, da se pristopi k ureditvi novega uradniškega zakona, ki bi moral biti predložen v proučevanje vsem prizadetim.

Ali se ne bi dala že sedaj urediti uvedba avtomatičnega napredovanja, stalnosti in stanarin za vse uslužbenke, ki ne uživajo naturalnega stanovanja?

Vse to bi bilo le priznanje za naše vestno delo in naš trud.

— Ša.

Splošne vesti

VABILO

na IX. redno letno skupščino Učiteljske samopomoči v Ljubljani, zadrage z o. j., ki bo v nedeljo, dne 6. aprila 1941. v drž. I. deški ljudski šoli v Celju. Začetek ob 9. uri.

Dnevni red:

1. Predsednikovo poročilo.
2. Čitanje revizijskega poročila.
3. Sklepni račun za leto 1940.
4. Poročilo nadzornega odbora.
5. Volitve dveh članov in enega namestnika v upravni odbor in enega člana v nadzorni odbor.
6. Predlogi in pritožbe.
7. Slučajnosti.

Opomba. Ako bi letna skupščina ob napovedani uri ne bila sklepna, se bo vršila čez pol ure druga skupščina v zgoraj omenjenem prostoru in z navedenim dnevnim redom, ki bo sklepala v smislu § 35. pravil brez ozira na število navzočih zadržnikov. — Sklepni račun je članom na vpogled v zadržni pisarni od danes do dneva IX. letne skupščine.

Predsedstvo Učiteljske samopomoči v Ljubljani

dne 14. marca 1941.

Ivan Kocijančič s. r., Juraj Režek s. r.,
predsednik, podpredsednik.

VABILO

na IV. redno letno skupščino zadrage »Pedagoški tisk, z. z. o. j. v Mariboru«, ki se bo vršila na veliki četrtki, dne 10. aprila 1941, ob pol deseti uri v posebni sobi restavracije Narodnega doma v Mariboru.

Dnevni red:

1. Otvoritev in konstituiranje skupščine.
2. Imenovanje zapisničarja in izvolitev dveh overilcev zapisnika.
3. Poročila: a) upravnega odbora; b) nadzornega odbora.

Josip Ribičič:

Patriot

Tramvajski voz je nabito poln. Največ je rezervistov. Skozi množico kovčegov se še zadnji hip prerije mlad par. Obstaneta molče pri vratih in se samo z očmi pogovarjata. Mladi mož se dela brezskrbnega, ona pa se skozi solze smehlja in ga krčevito stiska za roko. V kotu sedja debelušast gospod s svojim nadebudnim sinčkom. Debelušasti gospod je bil opazil novodošli par in se nasmehnil.

»Prvič narazen, kajne?« je vprašal. Mladi ženi se vlijejo solze iz oči, ko prikimajo. Mladi mož pa odgovori: »Da, k vojakom moram!«

»No, no,« tolaži debelušasti gospod, »saj še ni vojne.«

»Komaj teden dni sva poročena,« vzdihne mlada žena in si z robcem otira solze.

»Verjamem, verjamem,« sočutno prikimajo gospod, »A domovina se na to ne more ozirati. Svoj davek mora vsak položiti domovini na oltar. Kdor ljubi svobodo, mora zanjo žrtvovati vse — tudi najdražje, če treba!«

Ves tramvaj posluša, še celo sprevednik. Vsi kimajo, da je res tako. Še mali gospodov nadebudni sinček gleda očeta s ponosom v očeh. Le mlada žena ne more razumeti. Za njo je mladi mož vse: dom, domovina, svoboda, vse! Bog ve koliko je bilo bojev v njenem življenju, preden si je priborila dom, v katerem zdaj kraljuje.

4. Sklepanje o letnem sklepnem računu za poslovno leto 1940. in o porabi poslovnega prebitka.
5. Predlogi in pritožbe o poslovanju v preteklem letu.
6. Reševanje o razrešnici upravnemu in nadzornemu odboru za poslovanje v poslovnem letu 1940.
7. Sprememba pravil v § 1. — ime zadrage.
8. Zrebanje dveh članov upravnega in enega člana nadzornega odbora ter po enega namestnika, ki izpadejo.
9. Volitve dveh članov upravnega in enega člana nadzornega odbora ter po enega namestnika.
10. Določitve.

Splošna določila.

1. Skupščina pravomočno sklepa, če je navzoča vsaj polovica vseh včlanjenih zadržnikov. Če bi skupščina ob napovedani uri ne bila sklepna, se vrši čez pol ure druga, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih zadržnikov.

2. Sklepa se z nadpolovično večino glasov.

3. Na skupščini ima vsak zadržnik po en glas, ne oziraje se na število deležev; zadržniki lahko samo osebno sodelujejo na skupščini.

4. Glasuje in voli se z dviganjem rok; če ni soglasja za volitve ali če skupščina tako sklepa, se voli z listki.

5. O predlogih in pritožbah sklepa skupščina, če so bili predloženi vsaj osem dni poprej. Predloge in pritožbe pošljite na naslov: Pedagoška založba »Petisk« v Zavrču do 2. aprila 1941.

6. O predlogih, ki niso na dnevnem redu, skupščina ne sme sklepati razen o sklepanju nove skupščine in menjavi članov odborov.

(Splošna določila so izvečec iz sedaj veljavnih pravil zadrage §§ 33., 34., 35., 36. in 37.)

Maribor — Zavrč dne 20. marca 1941.

Upravni odbor

Doberšek Karel s. r. Vollmaier Karel s. r.

»Vi že lahko tako govorite,« se obregne ob gospoda, »vi, ki boste ostali lepo doma...«

»O, mlada žena, motite se!« odvrne gospod in izboči mogočno prsa. »Tudi jaz sem služil cesarja ob svojem času. Veletrgovino sem moral pustiti ženskam in oditi, kamor me je klicala vojna trobenta. Res je, sedaj sem čez petdeset let upam... se pravi: najbrž ne bodo od mene terjali krvnega davka, ali moram zato drugače služiti domovini, drugače pomagati! Glejte, pred komaj desetimi dnevi sem kupil za svoj bicikel nove gumijaste plašče. No, Milanček, povej, če ni res tako?«

»Res, res,« pritrdi z zvonkim glasom gospodov sinček. »Stari plašči na kolesih so že bili za nič, pa smo oblekli nove.«

»No, le poslušajte,« nadaljuje gospod. »Dobim včeraj poziv, naj oddam kolo. Za domovino! Ali mislite, da mi je bilo kaj hudo? Vse bi dal za domovino, vse: pohištvo, trgovino, vse. Takoj sem izročil pomočniku kolo, naj ga odpelje, kamor treba. No, Milanček, povej, če ni res tako?«

»Res, res,« zažvrkoli nadebudni sinček. »Ampak prej smo že sneli oba nova plašča in nataknili na kolesa stara.«

Sredi smeja se tramvaj ustavi: gospod in nadebudni sinček izstopita in s hitrimi koraki prečkata ulico. Še vidimo, kako se ustavita na pločniku, kjer navije razjarjeni gospod svojemu sinčku ušesa.

— Društvo upokojenega učiteljstva bo imelo svoj redni letni občni zbor v četrtek, dne 3. aprila t. l., ob 15. uri pri »Novem svetu« v Ljubljani z običajnim dnevnim redom. Tov. Kocijančič bo tudi poročal o delovanju akcijskega odbora o pravilniku za človekoljubne ustanove. — Člani, članice, udeležite se zborovanja polnoštevilno!

Osebnne zadeve

—i V V. položajno skupino so napredovali sledeči učitelji in učiteljice: Ivančič Albert, Ljubljana; Cerar Angela, Stranje; Kaligari Emilija, Ljubljana; Petrič Lučkovik, Maribor; Kovačec Marija, Gornja Radgona; Patermost Henrik, Ljubljana; Pistotnik Pavla, Mozirje; Trost Karolina, Dev. Marija v Polju.

—i Napredovanja. V VIII. položajno skupino: Korčec D. Milan, učitelj v Borovnici, srez Ljubljanski; Azman F. Marija, učiteljica v Smartnem, srez Litija. — V IX. položajno skupino: Bajt J. Karel, učitelj pri Sv. Florjanu; Logar F. Franc, učitelj pri Sv. Miklavžu, srez Laško; Mazi V. Gizela, učiteljica v Dovjem, srez radovljški; Peče I. Ivan, učitelj v Svetini; Pužar M. Mihaela, učiteljica v Zg. Tuhinju, srez kamniški; Kozoderc L. Neža, učiteljica na Ptujski gori, srez ptujski; Demšar F. Franc, učitelj v Škopicah, srez krški; Štrubelj A. Albina, učiteljica v Kopoljah, srez kočevski; Miterhamer Ilza, učiteljica v Artičah, srez brežiški; Brus J. Boris, učitelj v Petiševcih, srez lendavski; Merčun P. Stanislava, učiteljica v Pečah, srez Kamnik. — V VI. položajno skupino: Babnik I. Hermina, učiteljica v Lipovcih; Jenčič P. Nada, učiteljica v Stranjah; Moder J. Olga, učiteljica v Trbov-

ljah; Ferluga A. Franjo, učitelj v Mariji Snežni; Kodrič J. Rudolf, učitelj v Hajdini; Novak G. Cecilija, učiteljica na Vrhniki; Tomažič J. Maks, učitelj v Guštanju; Solak G. Avgust, učitelj pri Sv. Lenartu; Beloglavc S. Vilibald, učitelj v Gornji Lendavi; Bregant O. Angela, učiteljica v St. Janžu pri Dravogradu; Zoržut A. Terezija, učiteljica pri Sv. Petru; Pupis A. Marija, učiteljica v Nedelici; Tonja I. Ana, učiteljica v Črnučah; Stokelj A. Karel, učitelj v Središču ob Dravi; Bulovec A. Marija, učiteljica v Srednji vasi pri Bohinju; Zeleznik A. Franc, učitelj v Banja Loki; Znidarčič V. Marija, učiteljica v Vavta vasi; Obrar A. Pavla, učiteljica v Mariboru; Stergar J. Ana, učiteljica v Mariboru; Horvat Š. Izidor, učitelj v Blatni Brezovici; Novak J. Hermina, učiteljica v Slov. Konjicah; Zajec F. Alfonz, učitelj v Čadrezah; Berce R. Olga, učiteljica pri Sv. Lenartu; Siladič K. Viktorina, učiteljica pri Sv. Roku ob Sotli; Brelih O. Marija, učiteljica v Podgorju; Grögl P. Feliks, učitelj v Dol. Bistrici; Kokalj J. Jagoda, učitelj v Ljubljani; Stanjko I. Viktor, učitelj v Gederovcih; Hauptman F. Angela, učiteljica v Svecini; Stofa A. Vida, učiteljica v Črnučah; Stukelj I. Rafaela, učiteljica pri Sv. Vidu na Stari gori; Hartman J. Ana, učiteljica v Zaplani; Jurančič J. Josip, učitelj v Telčah; Potokar F. Danica, učiteljica v Škofji Loki. — V VII. položajno skupino: Šircelj J. Ana, učiteljica v Naklem; Kramer I. Magdalena, učiteljica pri Jakobu; Rabar I. Friderika, učiteljica v Frankolovu; Benedičič I. Janko, učitelj v Loškem potoku; Hrovat A. Stanko, učitelj v Prevaljah; Vozel I. Marija, učiteljica na Vel. Kostivnici; Berce V. Vladimir, učitelj v Trebeljnem; Pahor M. Drago, učitelj v Trbovljah; Marolt F. Antonija, učiteljica v Preseerju; Vičar F. Vida, učiteljica v Polensaku.

Mladinska mafica

—mm Vsebinska 8. številke »Našega roda«. V tisku je 8. številka »Našega roda«, ki prinaša sledečo vsebino: Jože Zupančič: Karel Širok, Karel Širok: Razbojnik Hudopis (iz neobavljene povesti), Anton Debeljak: Pomladna slutnja (pesem), Vladimir Levstik: Peter in Kostja (nadaljevanje), Josip Ribičič: Razgovor, Karel Širok: Spomini na Brda (pesem), France Borko: Jurjevski venci, Slikopis Koko junak, Kristina Brenkova: Rejenka (po narodni pesmi), Moteja: Pomlad, Joško Tomažič: Kako so Noričani zidali mlin, Tone Ljubič: Vagonarji, Venceslav Winkler: Aprilska (pesem), Bačar Rafael: Kako sem potoval po žilah, Mihčeva 8. naloga z napakami, Viljem Kunst: Kakšno bo vreme, Tone Trdan: Slavski koncertirajo, Krompirjev neprijatelj, Mladina piše, uganke, Med pestro vsebino lista so ilustracije Nika Pirnata, Božidarja Jakca, Marije Vogelnikove, Antona Znidarčiča, Franca Uršiča in drugih.

—mm Ekspedit 8. številke »Našega roda« se bo vršil v soboto, 29. do ponedeljka 31. t. m.

—mm Razrednike prvih razredov opozarjamo na IV. zvezek Čicibanove knjižnice s pomladno vsebino. Cena izvodu 2 din.

—mm Naše poverjenike prosimo, da pri nakazovanju naročnine točno naznačijo, za katero številko »Našega roda« velja nakazana naročnina.

Stanovska organizacija JUU

Vabilo

— JUU, SRESKO DRUŠTVO ŠKOFJA LOKA bo zborovalo dne 5. aprila 1941 ob 8. uri na državni deški ljudski šoli v Škofji Loki. Dnevni red: Nagovor predsednika, poročilo zastopnika sekcije, tajniško poročilo, razprava o stanovanjski anketi, predavanje tovarišice Marije Pavčeve iz Trebje o temi: »Za ljudstvo v šoli in izven nje« in slučajnosti. Tovarišice in tovariši, udeležite se zborovanja polnoštevilno! — Odbor.

— JUU, SRESKO DRUŠTVO KOČEVJE bo zborovalo v soboto, 5. aprila, ob 9. uri v deški ljudski šoli v Ribnici. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo, 2. Predavanje »Jetika, naša narodna bolezen«, predava dr. Hočevar. 3. Razprava o osnutku zakona o ljudskih šolah. 4. Predlogi in slučajnosti. Pridite polnoštevilno. — Odbor.

— JUU, SRESKO DRUŠTVO NOVO MESTO bo zborovalo v soboto, 5. aprila 1941, ob 9. uri dop. na novomeški ljudski šoli. Na dnevnem redu je poleg običajnih točk tudi zdravstveno predavanje. Člane vabimo k obilni udeležbi. — Odbor.

Poročila

+ JUU, SRESKO DRUŠTVO V LOGATCU je zborovalo v soboto, dne 8. marca 1941, na Rakeku.

Navzočih je bilo zaradi slabih prometnih zvez komaj dobrih 50 % članstva.

Predsednik tov. Štravs je ob določenih uri otvoril zborovanje, pozdravil vse, imenoma navzočega sreskega šol. referenta g. M. Mikuzja in predavatelja tov. Lovšeta.

Tov. predsednik je podal nato situacijsko poročilo, v katerem je pojasnil navzočim delo in ovire, ki stoje nasproti prizadevanjem naših organizacijskih predstavitev za končno veljavno realizacijo naših deloma že starih zahtev v korist splošne in še posebej slovenske prosvete. Umevno je, da se je moral dotakniti tudi sedaj najaktualnejšega in najbolj perečega vprašanja zboljšanja našega gnot-

Učiteljski pravnik

—Š Vprašanje: LAR.

1. Ali je predpisano vlagati za vsako proračunsko leto novo prošnjo za priznanje stanarine, ako ni nobenih izprememb?

2. Ali je predpisano za vsako proračunsko leto predlagati novo potrdilo o ločenem gospodinjstvu, četudi ni nobenih izprememb?

Odgovor! Da; tako predpisuje razpis kralj. banske uprave IV., št. 8935/1 z dne 25. aprila 1939, ki se nahaja na vseh šolah v zbirki normalij pod geslico XII., št. 2: »Stanarina učiteljic, ki so poročene z neučitelji.« V znanje vsem, ki so v dvomu, da prečitajo normalijo pri upravitelstvu šole.

—Š Vprašanje. Ali mi pripada rodbinska doklada za mojega sina, ki se šola privatno v Beogradu in bo položil konec šol. leta izpit na državni realni gimnaziji? Sin bo dopolnil 15. junija 1941 osemnajsto leto starosti.

Odgovor. Po čl. 9., t. c) uredbe o dokladah pripada rodbinska doklada za nad 16 let starega otroka, če se redno šola. (Roč. kat., str. 117.)

Poverniki,

balonski plašči,
obleke

za gospode

pri LUKIČU
Ljubljana, Stritarjeva ulica

nega položaja, ki je obupen in naravnost vpije po takojšnji od pomoči. Omenil je nadalje tudi značajnost in discipliniranost članstva, ki kljub težkim časom vzorno posveča svoje sile službi naroda in država. Seveda so tudi pri nas taki, ki nič ne žrtvujejo, vendar hladno in mirno uživajo sadove organizacijskega dela. Apelira na članstvo, da v svojem okolišju tudi te pridobi za skupno borbo.

Tudi tajniško poročilo se je sukalo v tem pravcu. Obe poročili sta bili sprejeti z odobravanjem in brez debate. Iz blagajniškega poročila smo zvedeli, da članstvo v ogromni večini z razumevanjem izpolnjuje svoje oobveznosti. Zamudniki naj pa čimprej izvrše svojo dolžnost.

Na koncu poročil odbornikov sta bili sprejeti dve resoluciji, ki sta bili dostavljeni vodstvu sekcije v nadaljnji postopek.

Predavatelj tov. Lovše Anton nam je v skoraj dveurnem predavanju razložil, kako je učiti praktična gospodarska znanja v višji ljudski šoli v zvezi z drugimi predmeti — kompleksni pouk —, da bo pouk aktiven, življenjski in bodo imeli od njega zlasti otroci nižjih slojev v poznejšem življenju čim več koristi. Predavanje ali, bolj rečeno, opis dela tov. Lovšeta na šolah, kjer je služboval, predvsem v Podbrezju in Notranjih Goricah, je bilo prikazano z mnogimi šolskimi izdelki učencev. Učiteljstvo je bilo tov. predavatelju hvaležno za nazorna izvajanja in ga je nagradilo s toplim odobravanjem.

V debati, ki je sledila, so se razčistile marsikatero težkoče v pogledu praktičnega poučevanja gospodarskih ved na ljudskih šolah. Pri slučajnostih so spoznali tovariši marsikatero bolečo točko v našem srezu, ki je ovira v nacionalnem, moralnem in vzgojnem momentu našega obmejnega otroka.

Umek, predsednik. Hraštink Rado, tajnik.

+ JUU, SRESKO DRUŠTVO BREŽICE je zborovalo dne 8. marca 1941 v ljudski šoli v Brežicah. Od navzočih 62 članov in članic so tvorili veliko večino oni iz vzhodnega dela sresa, čeprav imajo ti tovariši in tovarišice

manj ugodne prometne zveze nego oni iz zahodnega dela. — Posebej je tov. predsednik pozdravil nove članice in člane.

Pred prehodom na dnevni red je tovariš predsednik izrekel spominske besede za pokojnim prosvetnim ministrom dr. Ant. Korošcem. Njegov spomin so navzoči počastili s trikratnim »slava«. — Spomnil se je nadalje tov. Bohoričeve, ki je po kratki dobi zaslužnega pokojja legla v prerani grob. Z njo je ugasnilo plemenito življenje blage matere, vzorne učiteljice in vzgledne vzgojiteljice ter stanovsko zavedne tovarišice. — Iz vrst učiteljskega je ugrabila smrt v januarju tudi tovariša Raufla, ki je bil dodeljen prosvetnemu referentu sreskega načelstva.

V svojem poročilu je opisal borbe javnih nameščenov za izboljšanje gmojnega položaja. To poročilo so izpopolnjevali odlomki iz sekcijskega situacijskega poročila. Ostro je obsojal pisanje nekega tednika, ki tudi v teh časih ne najde dobre besede za naš stan in ne priznava za naš trud v šoli in izven nje.

Predavanju tovarišice Županove »O mladinskih zbiorih na šolah in mladinskih koncertih« je sledilo članstvo z velikim zanimanjem in so v živahno razpravo posegli tov. Hvala, Vreže, Župevc in Medveš. — Želimo, da bi se drugi tovariši in tovarišice našega društva oglašali za predavanje.

Sledil je nato razgovor o prireditvi ob priliki polnoletnosti Nj. Vel. kralja Petra II. Določil se je program za prireditev, podrobno delo pa bo naloga prireditvenega odbora, ki je bil izvoljen že na prejšnjem zborovanju.

Tov. Vreže poziva, da bi anketno polo »Kako stanujemo« izpolnile prav vse šole, če hočemo, da s tem pokažemo vse neugodnosti naših stanovanj.

Sprejet je bil predlog tov. Vučanjka: Sekcija naj na merodajnih mestih izposluje, da se popravi krivica vsem, ki so morali čakati na napredovanje, zlasti se tistim iz pripravnike v 9. skupino. Ne zahtevajo ničesar za nazaj, pač pa se naj leta štejejo za napredovanje v prihodnjo skupino. — Isto velja tudi za učitelje in učiteljice, ki so opravljali volontersko službo ali pa službo honorirano iz bednostnega fonda.

R. Ivanuš, preds. Rozin-Tomše, tajnica.

+ JUU, SRESKO DRUŠVO MURSKA SOBOTA je zborovalo dne 8. marca 1941 v Murski Soboti. Od 123 članov je bilo navzočih 93, to je 75 %. Tov. predsednik je pozdravil navzočega zastopnika oblasti g. šol. nadzornika Velnarja in predavatelja tov. V. Kunsta. K društvu so na novo pristopili tov. Ferjan Milan iz Bakove in novinca Verbič Milan iz Serdice ter Verlič Cvetko iz Kančev. Tov. predsednik je podal situacijsko poročilo in poročilo o seji upravnega ter nadzornega odbora. Poročali so še o tekočih zadevah tajnik, blagajnik in knjižničar. Društvo je nabavilo več novih knjig. Knjižnica posluje pred in po zborovanju v osnovni šoli.

Sledilo je predavanje tov. Vilima Kunsta, ki je navzoče učiteljstvo na podlagi mnogobrojnih preprostih učil, ki jih je deloma sam izdelal, povedel na področje elektrike. Nazorno je predložil pot, kako na lahko razumljiv način uvedemo učence v spoznavanje elektrike. Predavatelj je žel za svoja izvajanja splošno odobravanje. Izrekla se je želja, da bi Mladinska Matica priredila ponatis v obliki brošure Kunstovega spisa »Za tri dinarje elektrike«.

Soglasno so bili sprejeti sledeči sklepi: 1. Sekcija naj zastavi vse svoje sile za izboljšanje našega obupnega gmojnega položaja. 2. Obeta se nam nov uradniški zakon. Pozivamo vodstvo sekcije, da ukrene vse potrebno,

da se z novim zakonom položaj uradništva ne poslabša, temveč izboljša. 3. Članstvo odobrava, da se vodstvo sekcije vedno in povsod drži smernice deklaracije.

Dolgoletni tajnik našega društva tov. Jožko Kramberger, ki je bil 1. dec. 1940 odpuščen iz službe, je zaradi razsodbe državne sveta reaktiviran, obenem pa premeščen v Rajhenau v kočevskem srezu. Tov. predsednik se mu za njegovo nesebično in požrtvovalno delo v korist društva in učiteljstva iskreno zahvali, želeč mu, da se kmalu povrne med svoje tovariše v Prekmurje.

Ker je bilo več članov društvene uprave premeščenih, je uprava na svoji seji 7. marca 1941 podala ostavko. Izredni občni zbor z volitvami bo v mescu juniju. Do tedaj vodi posle dosedanja uprava.

Člani, ki še niso poslali društvu anketne pole glede stanovanj, naj jih točno izpolnijo ne čim prej pošljejo na naslov v Rogasovec.

Prihodnje zborovanje bo skupno z društvi: Ljutomer, Ormož in Dol. Lendava v Ljutomeru v mescu maju.

Fr. Hajnšek, preds. Kemperle Milka, taj.

+ JUU, SRESKO DRUŠTVO V CELJU je zborovalo 8. marca ob udeležbi 160 izmed 213 včlanjenih. Tov. predsednik se je uvodoma spomnil smrti ministra prosvete in državnik dr. A. Korošca. Počastil je tudi spomin Srečka Pečarja, šol. uprav. v Št. Pavlu, dolgoletnega člana. Ob upokojitvi je tov. ge. Jakšetovi, Stantetu in Petraku izrekel najboljše želje. Obravnavan je bil povsem nevzdržni gmojni položaj drž. nameščenov, ki jih je v interesu naroda in države treba ohraniti sposobne za delo in žrtve. Nameščenstvo je v pomanjkanju že dokazalo svoj patriotizem, ki pa ne sme biti monopol le nekaterih slojev in to prav šibkejših. Skupnost v vsem bo najboljšje jamstvo za trdno bodočnost domovine. Navajali so se ukrepi JUU in Centralnega odbora organizacij državnih in samoupravnih nameščenov v tem pogledu kakor tudi predlogi sekcije za novi finančni zakon. Podpredsednica tov. ga. Wudlerjeva je poročala o seji sekcijske uprave. Na svojem nedavnem 30. občnem zboru je Učit. gospodarska in kreditna zadruga v Celju izkazala nad 1.890.000 din letnega prometa in naj učiteljstvo tej vedno likvidni stanovski ustanovi izkazuje čim več zaupanja. Ta je namesto vena na krsto tov. Srečka Pečarja naklonila društvu socialnem skladu din 200. Hvala!

Prof. Rudolf Kobilica, vodja poskusne šole v Ljubljani, je predaval »V čem je slovenska ljudska šola potrebna reforme«. Poudarjal je, da njena reforma ne more biti le v metodi, ampak ji je treba ustvariti splošne dobre pogoje, ki so: gospodarski in moralni dvig slovenske družine, reforma vsebinske in metodni strani vzgoje in pouka, izhajanje iz krajevnih in slovenskih vidikov o jugoslovanskim in slovanskim. Šola mora voditi iz življenja k znanju in k družbenemu vidiku etično vrednemu dejanju. Dobro poznavanje otroka in njegovega okolja, stik s starši in delo za otroka so bistvene važnosti. Notranje življenje šole je važnejše od njene zunanje oblike. Učitelj bo samo kot svoboden, samostojen človek, ki se ne more poniževati v orodje strankarskih računov, lahko poln optimizma, ki mu je za uspešno delo neobhodno potreben. Pri tem bo mogel biti poln strokovnega zanimanja, precizen v delu in dober poznavalec ljudskih potreb. Za temeljita in tehtna izvajanja, ki so plod iskrenega in širokega gledanja v bistvo problema, je žel predavatelj ponovna burna priznanja.

Tov. Pogačnik je informiral članstvo o značilnih potezih načrta novega zakona o

ljudskih šolah, ki ga je izdelala Kmetijska zbornica v Ljubljani. Tov. ga. Zupančičeva je podala rezultate društvene ankete o učiteljskih stanovanjih v okraju, ki pričajo, da je to stanje ponekod skrajno nezadovoljivo in nujno potrebno ureditve. Ob vprašanih iz vprašalne skrinjice se je obravnavalo izplačilo razlike med vrednostjo stanovanja in stanarino. Zavračal se je neumestni očitke o nezanimanju učiteljstva za sadjarstvo. Iz društvenega socialnega sklada je bilo nakazanih din 500 prispevka k prehrani revnih učiteljskih gojencev Učit. doma v Mariboru. Društvo želi zborovati ob gostovanju »Trboveljskega slavčka« v Celju, ko bo direktor tov. Suligoy predaval tudi praktičen učni nastop, kar pa pred majem ne bo mogoče.

Fran Roš, preds. Josip Kotnik, tajnik.

+ JUU, SRESKO DRUŠTVO LAŠKO je zborovalo in opravilo občni zbor v soboto, 15. marca t. l. v Laškem. Navzočih je bilo 79 članov. — Ker se po navodilih sekcije zahteva, da se kandidatne liste vlagajo pred pričetkom zborovanja, se je otvoritev istega precej zavlekla. Po šolah je že prej bilo izvršeno tajno glasovanje, vendar pa je odbor stal na stališču, da sam svoje liste ne bo vložil, če bo vložena katera druga lista. Dobljeni rezultat tajnega glasovanja bi služil le za nekako osnovo in pregled, kateri člani uživajo v društvu največji zaupanje. Ob 8,20 je tov. Pahor vložil svojo listo. Skupina okoli tov. Kimovca se je čutila nekako izigrano, ker ni bila vložena »oficijska« lista. Tovarišica Bezjakova je hotela vložiti svojo listo, nakaž jo je tov. predsednik pozval, da to še vedno lahko stori in da bo počakal z otvoritvijo zborovanja. Tovarišica Bezjakova pa tega ni storila in tako je ostalo le pri listi tov. Pahorja.

Po poldruhu uro trajajočem, deloma precej burnem posvetu, je tov. predsednik otvoril zborovanje. Pred prehodom na dnevni red je prečital izjave Mencej Kumelj in Debevec: Kumelj, ki so bile vpslane društvu. Ker je bil tov. Kimovec kot predsednik verifikacijskega odbora zaposlen, je tov. Rihar prebral njegovo končno izjavo, ki rodi soglasen sklep: konstruktivno delo. Verifikacijski odbor je ugotovil stvarno in formalno pravilnost kandidacijske liste, nakaž se je ob 10. uri izvršilo glasovanje. Proti predloženi listi je glasovalo 11 članov, en član pa ni glasoval. Lista je bila z veliko večino sprejeta.

Po končanih volitvah je tovarišica Kunčeva prečitala svoje predavanje »Med mejniki«, kjer je opisala življenje učit. abiturientke od klopi učiteljske preko neskončno dolge dobe brezposelnosti do težko pričakovane nastitve. Iz njenih izjavaj so se določno razbrale vse težave in bridkosti, ki spremljajo mladega inteligenta ob vstopu v življenje. Za svoj trud je bila deležna splošnega priznanja.

Situacijsko poročilo in tekoče zadeve, kar smo oboje še imeli na dnevnem redu, so morali odpasti zaradi pomanjkanja časa, pač pa pridejo na vrsto prihodnjič. Prav tako se je do prihodnjega zborovanja odložilo sklepanje o obveznem članstvu pri SSM. Hospitacijo na pokleni svetovalnici bo organiziral tov. Dolfe Prešeren.

Takoj po končanem zborovanju se je novoizvoljeni odbor sestel k seji, da se konstituirajo. Na predlog tovarišice Plavšakove se je odbor sestavljal sledeče: predsednik: Mahkota Milan, podpredsednik: Hofbauer Lojze, tajnik: Hamersak Emil, blagajnik: Groznik Jože, odborniki: Prešeren Dolfe, Plavšak Marta, Čekada Miroslav. Nadzorni odbor tvorijo: Sušnik Mirko kot predsednik, Jesih Adolf in Kunc Metka, kot člana.

Mahkota Milan, preds. Hamersak Emil, taj.

4. Slutim, da bo tvoje delo imelo za učitelje praktike velik pomen. Kaj pričakuješ ti sam od tega proučevanja?

Če se bo delo organiziralo, kakor si jaz to predstavljam, se bo pričel široko razpreden študij slovenskega otroka. Praktičnemu proučevanju bo nujno sledil teoretičen študij v vedno širšem krogu. Posledica bo, da se bo raven našega pedagoškega tiska dvignila. Bodoča reforma vsega našega šolstva bo dobila trden, soliden temelj na sociološki, biološki in psihološki osnovi. Takrat bomo šele mogli sistematično graditi novo šolo.

5. So ljudje, ki podcenjujejo opazovanje dece, češ da ne rodi eksaktnih uspehov? Kaj porečeš k temu naziranjju?

Menj ne gre za nikake zunanje blesteče uspehe, temveč za boljše razumevanje otroka ter njegovih potreb v razvoju. Če hočemo otroku pomagati v njegovem razvoju, ga moramo razumeti in ga poznati. Za to pa je potrebno sistematično opazovanje ter proučevanje njegove duševnosti in okolja a tudi fizičnih zahtev rasti.

Pa čeprav mi ne gre za eksaktne uspehe, so lahko sociološka, biološka in psihološka dejstva, do katerih se bo učitelj s trudom dokopal, prav tako eksaktna kakor dejstva katere koli druge znanosti, ki do njih prodre raziskovalec znanstvenik. Odvisna je eksaktnost edinole od načina dela in tudi učitelj je lahko eksakten. Dokaz: Učiteljski pokret, kateremu so znanstveniki to že priznali!

6. Res opazamo v učiteljskih vrstah močno hotenje po proučevanju otroka in njegovega razmer. Ali bo vsebina knjige ustrezala vsem potrebam? Kaj praviš o testiranju otrok?

Dobro mi je znano, da je v najboljšem delu učiteljstva jako stremljenje po poznavanju otrokovih zmožnosti in življenjskih razmer, vendar preveliki optimizmi ne smemo biti. To stremljenje se še ni razširilo na vse učiteljstvo, kakor bi bilo potrebno.

Tem, ki že stremijo po izboljšanju, pa bi jaz rad po svojih močeh pomagal. Zbral sem v navodilih najvažnejša poglavja iz uporabne psihologije, ki sem jih na kratko obrav-

+ JUU, SRESKO DRUŠTVO KRANJ je zborovalo v soboto, 15. marca 1941, v Kranju. Navzočih je bilo 61 članov in članic.

Tovariš predsednik Rant je pozdravil članstvo, sres. šol. nadzornika g. Rupreta in predavatelja g. prof. Kobilica Rudolfa.

V predavanju »V čem je slovenska ljudska šola najbolj potrebna reforme« je g. predavatelj poudarjal, da se je o tem vprašanju že mnogo razpravljalo, a vse preveč ozkosrdno, nihče ne pogleda šole s totalnega vidika. Danes je ljudska šola bojno polje raznih organizacij, ki si hočejo pridobiti v njej prevladujoč vpliv.

Za učiteljstvo in tudi za upravne oblasti je jasno, da šola mora služiti narodni izobrazbi. Zato je treba izboljšati pouk in vzgojo. Da se to doseže, je potrebno izboljšati stvari, ki direktno vplivajo na učiteljstvo, kakor personalne zadeve učiteljstva, standardiziranje razredov in potrebni učni pripomočki. Najvažnejša naloga šole je še vedno pouk in ne vzgoja, ki je glavna naloga družine, in zato se mora doseči tudi moralni dvig naše družine, da se bo bolj zavedala svojih dolžnosti.

Obširno je govoril o reformah, ki zadevajo vsebino pouka. Vzgojiti je potrebno zavedne Slovence in nato dobre Jugoslovane. Pouk pa se mora prilagoditi novim pridobitvam mladinoslovja. Učni načrti naj bodo primerni kraju, duševnim zmožnostim ter interesu otrok.

Reforme, ki se tičejo metode pouka, morajo vedno izhajati iz izkustva in razumevanja, ki mora dovesti do takega znanja, da otrok zna tudi presojati.

Od učencev smemo zahtevati le toliko znanja, kolikor zmorejo. Potrebno pa je tudi več svobode v občevanju z otroki. Zato mora učitelj spoznavati otroka, delati zanj in spoznavati starše ter okolje.

Učiteljstvo pa mora imeti več razumevanja za praktično in strokovno delo. Biti mora borbeno ter se zavedati, da je njegovo delo narodu potrebno. Vse reforme pa je treba gledati s širokega vidika in naj bodo življenjske. Obširno in zanimivo predavanje je vzbudilo živahno debato.

Tov. predsednik Rant je poudarjal, da je glavna skrb organizacije posvečena izboljšanju naših prejemkov. Pomoč naj bo hitra!

Nova knjiga Slovenske šolske matice „Navodila za opazovanje učencev“

Iz razgovora z avtorjem prof. dr. Fr. Žgečem.

Celje — »belo in veselo« — je v marsičem pravo nasprotje naši metropoli in obmejnemu Mariboru. Že večkrat je bilo izpričano, da so manjša mesta z ugodno lego kaj primerna za tiho knjižno snovanje. V Ljubljani n. pr. ti klepetava kavarniška omizja vedo vse o ustvarjanju domačih umetnikov in piscev, prav tako ti tudi v Mariboru pri rujni kapljici dobrega vina vse povedo. V Celju molče kakor grob... Le če se potrudiš v skrivne domove celjskih javnih delavcev, ti bo ta ali oni pritrjeno priznal, da — piše... Vendar vsak še desetkrat pretehta, preden stopi na plan!

Slov. šolska matica je že pred meseci napovedala svoje nove publikacije, med njimi novo delo celjskega pedagoškega pisatelja prof. dr. Žgeča. Redek gost je v kavarni, kajti muči ga bolezen, vendar je duševno svež, čil in prožen. Stanuje v velikih sobanah Narodnega doma, kjer ga najdeš dan za dnem pri težavnem znanstvenem delu, čeprav ima bolezenski dopust. Skladovnice knjig ima okrog sebe: francoske, nemške, angleške in seveda tudi vse jugoslovanske iz področja psihologije, pedagogije in sociologije. Našel sem ga prav dobre volje, kakor je pač zdravje, vreme in — vse ostalo. Pa šva se pomenila o njegovem delu. Beseda je dala besedo, da vendar enkrat zve najnost tudi nekaj o pedagoškem snovanju v Celju!

1. Kaj te je privedlo k pisanju nove knjige »Praktična navodila za opazovanje učencev«?

Odbor SSM je spoznal, da so za temeljito proučevanje učencev nujno potrebne posebne popisnice s komentarjem, ki bi naj dal navodila za opazovanje otrok, ter za postopno vglabljanje v otroško duševnost. Pri SSM so

se spomnili, da sem pred več ko 10 leti izdelal take popisnice, zato so me naprosili, da napišem navodila za uporabo takih popisnic.

2. Ali ti je znano, da je učiteljstvo že delalo na podlagi tvoje popisnice? Kakšne so njihove izkušnje?

Res je nekaj redkih učiteljev začelo proučevati deco na podlagi moje popisnice, vendar je bilo delo brez točnih navodil zelo težko, neenotno in nesistematično ter je zahtevalo od učitelja preveč znanja in študija. Zavzeti ni moglo širšega obsega niti doseči tiste globine, ki bi jo dosegli, če bi popisnico spremljala izčrpna in točna navodila. Sama popisnica ni mogla dati dovolj trdnih smernic za potrebno samoizobrazbo učiteljstva. Izkušnje so pokazale, da je za širšo organizacijo nujno potreben komentar. Zato sem rad prijel za pero in napisal, kar sem smatral za potrebno.

3. Kakšnim vodilnim mislim si sledil pri pisanju?

Pri svojem pedagoškem delu sem spoznal vedno jasneje, da tiči osnovna napaka našega vzgojnega in učnega postopanja v nepoznavanju konkretnega otroka ter njegove zmožljivosti v danih okoliščinah. Šole vseh vrst zahtevajo od otrok samo znanja, ne da bi se pri tem vprašale, kako živi in kaj trpi izven šole, katere so njegove prave duševne potrebe, kako pomagati vsakemu posameznemu učencu, da tem notranjim potrebam zadošči ter se povzpne do čim popolnejšega razvoja danih možnosti. Načelo vzgojitelja bi moralo biti: pomagati pri razvoju vseh pozitivnih razvojnih zmožnosti in ne samo zahtevati znanje.

Da se to načelo uresniči, pa je potrebna poglobitev v otroško duševnost, potrebno je proučevanje splošnih zakonitosti njenega razvoja ter konkretne duševnosti pri posrednih učencih.

V najširšem obsegu se da proučevanje otroške duševnosti izvesti le na podlagi popisnic in potrebnih navodil. Vendar bo moral učitelj pred pričetkom dela proučiti krajevne razmere in sociološko strukturo šolskega okoliša.

Poslovala sva se z željo, da bi se načrti izpolnili ob zdravju in zadovoljstvu nas vseh. Kljub vsem težavam in oviram je Celje ugoden teren za važna znanstvena snovanja — s tem spoznanjem sem se vrnil ob bistri Savinji proti domu.

Na anketo o stanovanjskih razmerah je odgovorilo le 9 šol, ostale prosimo, da odgovorijo.

Po službeni potrebi premeščencu agilnemu članu in odborniku tov. Tvrđiju se zahvali za delo in mu želi vrnitve.

Zadnje zborovanje bo v mescu maju, najbrže v Naklem. Časi so resni in je potrebno strniti vse narodne sile, zato bo zadnje predavanje posvečeno domovinski vzgoji.

Rant Franc, preds. Zumer Anton, taj.

+ JUU, SRESKO UCITELJSKO DRUŠTVO ZA LITIJSKI OKRAJ je zborovalo v soboto, 15. marca 1941, v Ljubljani v hotelu Metropol. Predsednik tov. Jože Zupančič je otvoril zbor in pozdravil vse navzoče, imenoma pa predsednika sekcije JUU tov. Metoda Kumlja iz Ljubljane, sreskega šol. nadzornika g. Dolgana Josipa. Predstavil je nato tov. Kodre Mileno iz Štange, ki je vstopila v JUU na dan zborovanja. V društvo je vstopil od zadnjega zborovanja tov. Menard Viljem, ki je premeščen iz Zusma v Hotič pri Litiji. Okraj je zapustil tov. Kotnik Konrad, šol. uprav. v Sv. Križu nad Litijo, ker je premeščen.

Tov. predsednik je omenjal uspele hospitacije na banovinski poklici svetovalnici v Ljubljani. Napovedal je tudi okrožne pedagoške sestanke, ki jih bosta v aprilu sklicala uradno oboja sreska šolska nadzornika. Projekt novega šolskega zakona, ki ga je sestavila Kmetijska zbornica v Ljubljani, je v rokah posebnega odbora iz vrst naših članov, ki ga bodo pregledali in nato stavili izpreminjemale predloge.

O delu v Jugoslovenskem učiteljskem združenju je podal pregledno sliko sekcijski predsednik tov. Metod Kumelj. Podčrtal je težavno stanje državnega uradništva in upokojecev. Prikazal je prizadevanje organizacije za izboljšanje položaja. Predstavniki JUU so bili tudi pri vodilnih ministrih.

Omenjal je sodelovanje vodstva JUU s člani, ki se obračajo v raznih osebnih zadevah na organizacijo. Omenil je, da so med člani tudi taki poedinci, ki zahtevajo od sekcije vso pomoč, voljni pa niso nuditi potrebnih informacij in moralno podpirati lastno organizacijo.

Svoj izčrpn referat je zaključil z besedami, da smo učitelji velika sila, ki čuva državo z moralnim orožjem, ki vcepljajo in dvigajo ljubezen do naroda in rodne grude, da jo bo narod pripravljen braniti tudi s krvjo! Tov. Kumelj je žel za svoja izvajanja toplo zahvalil. Sledila je razprava o stanovanjskih razmerah učiteljskega v našem okraju. Prvi pogoj za urejeno življenje je primerno stanovanje. V litijem okraju službuje trenutno na 35 šolah 166 učiteljev in učiteljic. Slednja tabela naj pojasni stanje učiteljskih stanovanj:

Primernih naravnih uprav. stanovanj	18
Neprimernih naravnih uprav. stanovanj	8
Ustreznih učitelj. naravnih stanovanj	8
Neustreznih učitelj. naravnih stanovanj	13
Primernih učiteljskih zasebnih stanovanj	66
Neprimernih učitelj. zasebnih stanovanj	48
V kraju služb. ne dobijo primer. stanovanj	7

Z navedenimi podatki, ki so uradno preizkušeni in potrjeni, je dovolj zgovorno povedano, kako neurejeno je stanovanjsko vprašanje za naše učiteljstvo. Prav iz tega je razvidno, zakaj je v učiteljskih vrstah tako visok odstotek bolelosti in čemu je danes tako razvit »beg z dežele«. Merodajni činitelji dobo morali pristopiti k reševanju neustreznosti učiteljskih stanovanj, saj so taka doletela tudi v šolskem zakonu iz leta 1929, in bo treba samo črko zakona prenesti v življenje.

Nato je zbor razpravljal še o raznih tekočih šolskih, vzgojnih in učnih vprašanjih.

Ob zaključku je bil iznesen poziv, naj bi učiteljstvo sodelovalo za dvig čim večje kmetijske proizvodnje. Za praktične nasvete se bo vršila v maju poučna ekskurzija v mestne nasade, kjer bo vodil ekskurzijo in imel strokovno predavanje ravnatelj mestnih ljubljanskih vrtov g. Lap Anton. Za zaključek je bila izglasovana resolucija, ki glasi: Članstvo iz litijskega okraja, zbrano na rednem marčevem zborovanju, se soglasno pridružuje spomenicam, ki jih je poslal akcijski odbor organizacij državnih in samoupravnih uslužbencev in upokojecev kraljevskemu namestniku, predsedniku in podpredsedniku kraljevske vlade, ministru financ, ministrom dr. Kulovcu in dr. Kreku ter banu dravske banovine, tičočih se zvišanja prejemkov državnim in samoupravnim nameščencem in upokojevcem.

Ob tej priliki poudarjamo še posebno:

1. da je naše gmotno stanje vsak dan obupnejše in da je izdatna pomoč zaradi naraščajoče dronje in naše prezadolžitve, ki nam še omogoča životarjenje, neodložljiva in takoj potrebna.

2. V zvezi z nameravano pomočjo preko aprovizacij je pripomniti, da je namen sam sicer dober, v praksi pa v toliki in taki meri neizdeljiv, da bi pomenil rešitev iz bede, v kateri tonemo, ter da je edini učinkoviti izhod samo zvišanje prejemkov na osnovi indeksa naraslih cen ter v bodoče reguliranje prejemkov v razmerju z naraščanjem draginje, dokler se ta ne ustavi.

Jože Zupančič, preds. Danica Demšar, taj.

+ JUU, SRESKO DRUŠVO MARIBOR, LEVI BREG, je zborovalo dne 8. t. m., ter je od 93 članov bilo navzočih 79, t. j. 85 %, od 14 odstotnih se jih je 9 opravičilo.

Ob otvoritvi se je tov. predsednik najprej spomnil zgodaj umrle tov. Rožice Gsellmanove. Pozdravil je nadzornika tov. Močnika ter v društvo vstopivše tov. Pavlo Korbarjevo,

Anico Primožičevo in Marijo Šumanovo in pripomnil, da bi se rad poslovil od dveh tov. članov(-ic), ki sta bila premeščena žal brez razsodbe dis. sodišča, proti čemur gre v vsakem primeru že dolgo borba JUU, a prizadeta nista bila navzoča. Spomnil je tudi na svoječasen sklep glede odobravanja zbor. in sejnih zapisnikov ter z ostro kritiko javil, da še ¼ učit. zborov ni predložila anketnih pol »Kako stanujemo«.

Sledilo je objavljanje važnih dopisov in situacijsko poročilo ter je članstvo že uvodoma sprejelo resolucijo: Glavna sodbna naloga JUU ostani in bodi, brez odnehanja in izogibanja do vseh instanc in naslovov, voditi borbo za reševanje materialno obupajočega in propadajočega učiteljstva v zvezi z ostalimi stanovanjskimi organizacijami. — Za rešitev vseh javnih nameščenecv! Siti smo obljubili in zgolj priznavanja našega obupnega stanja, lačni pa — dejanske pomoči! Smo in ostanemo pripravljivi za domovino na vse, z nepotrebnim pomanjkanjem pa se ne sme slabiti sile naše pripravljenosti! — Članstvo so zanimali predlogi JUU za fin. zakon ter poročila o obiskih naših predstavnikov pri gg. ministrih i. dr., razen obljube, da pride do zvišanja naših prejemkov — po stabilizaciji naše valute in ustaliv cen! Članstvo je izrazilo tudi svoje presenečenje nad tistimi izjavami ob zasedanju ban. sveta, ki so izdanele proti izrednim dokladom obmejnemu učiteljstvu!

Blagajniško poročilo je podal tov. Židani in ugotovil, da letošnji dohodki znašajo din 8317,50, izdatki pa din 6583,82, članarina se plačuje dokaj redno, redke izjemne bo pri bodočem zborovanju javil imenoma; predlagal je začasno črtanje članov z nad 200 din dolžne članarine, proti čemur ni bilo ugovora.

V točki »Razgovor o aktualnih stanovskih, pedagoških in službenih zadevah« je učiteljstvo zavzelo stališče glede predčasnega odpušta šolobvezne dece iz šole ter so iz svojih izkustev dajali zadevna pojasnila. tov. nadz. Močnik, tov. Andrejčič, Vauda i. dr. Nato je kot zastopnik PC podal tov. Kopriva sklepe mariborskega učiteljstva glede načelnega dela osnutka ljudskošolskega zakona Kmetijske zbornice, omenil kot njegove svetle točke decentralizacijo in demokratizacijo šolstva, katerih obeh pa osnutek vendar še dosledno povsod ne realizira. Vnel se je živahen razgovor, po katerem se članstvo ni moglo povsem sprijazniti z glavnim pogojem za čin nadzornikov — z nadzorniškim izpitom, za kar je posebno tehtne utemeljitve stavil tov. Andrejčič; tov. predsednik, tov. Židani i. dr. so ugotavljali zopetno degradacijo vaškega otroka za mestnim z uvajanjem le 6 letne ljud. šolske obveznosti, s čimer je degradiran tudi vaški učitelj. Posebni del tega osnutka pride v razpravo prihodnjč, članstvo je tov. Koprivo nagradilo za temeljita izvajanja z glasnim ploskanjem.

Sledilo je predavnje tov. Borkota o »Teoriji in praksi strnjene pouka na višji ljudski šoli«. Predavatelj je v glavnem prikazal načelne smernice strnjene pouka in to v kratkih, a jedrnatih potezih. V debati je tov. Horvat naštel številne ovire koncentracije pouka, kakor preveliko število in razcefranost danes predpisanih učnih predmetov, neprirodno razporedbo in prenatrpanost učne snovi v sedaj veljavnih učnih načrtih višje ljudske šole, neprimernost predmeta »Praktično gospodarsko znanje«, odpad lepote in v zadnjih 2 šol. letih ter druge hibe v zunanji in notranji ureditvi zlasti vaške ljudske šole, v kateri si je težko predstavljati učitelja umetnika, ki bi od našnjih 16 učnih predmetov, od katerih odpadeta iz koncentracije le vedenje in verouk, povezal v koncentracijo ostalih 14 predmetov; napačno pojmovana koncentracija pa privede nehoti do površnosti. Zato je v svrhu uspešnega izvajanja koncentracije ob reviziji šolskega zakona in učnih načrtov odstraniti vse ovire!

Predlogi: 1. Učitelji s polno službeno dobo in doseženo 5. skupino naj se upokojijo! 2. Pročevanje narodnega blaga ob meji naj preide v akcijo uvajanja narodnih šeg, noš itd. 3. Sekcijo prosimo, naj izve o razdelitvi 81.600 din za »Pospeševanje narod. prosvete v obmejnih krajih«. 4. CMD in vsem darovalcem za obmejne božičnice izrekamo zahvalo, podprli bomo zbirko pirhov. 4. zborovanje bo 3. V. t. l. Mirko Vauda, preds. Rečnikova, tajnica.

+ JUU, SRESKO DRUŠTVO LJUTOMER je zborovalo 8. marca 1941 v Križevcih. Navzočih 60.

Uvodoma je tovariš predsednik apeliral na članstvo, naj ne bo preveč mlačno. V sedanjem času je sveta dolžnost, da se strnemo v močni organizaciji. Povabil je tudi še nečlanjene tovariše in tovarišice, da se včlanijo v našo močno organizacijo. Pozdravil je tov. sreskega šol. nadzornika g. Karbaša, na kar je tov. predsednik prešel na dnevni red.

Zadnji zapisnik se je soglasno odobril.

Dopisi so se prečitali in vzeli na znanje. Sledil je referat o projektu novega šol. zakona. Referirala sta tov. Kocbek in tov. Lovšin. Oba tovariša sta v svojih referatih seznanila članstvo o važnih spremembah v projektu novega šol. zakona in ugotovila mnoge pomanjkljivosti ter poudarila, da sliči revizija šol. zakona po tem projektu na hišo, ki je v temeljih nepravilno grajena. Grajala sta tudi spremembo, da se zniža šol. obveznost od 8 na 6 let. S to spremembo bi naše šolstvo nazadovalo in ne napredovalo.

Tov. Lovšin je v svojem refratu zahteval, da bi v bodoče tudi učiteljstvo smelo sodelovati pri ustvarjanju novega šolskega zakona.

Novi šolski zakon naj bi temeljil na načelih depolitizacije, decentralizacije in demokratizacije.

Potrebno je, da bi se vsi stanovi zedinili in zgradili celotni prosvetni in gospodarski

načrt in šele na podlagi tega načrta naj bi se zgradil tudi novi šolski zakon.

Članstvo zahteva, da se po novem šolskem zakonu ustanove tudi disciplinska sodišča pri upravnih sodiščih.

Končno je članstvo soglasno sprejelo sledeči sklep: Izprememba obstoječega šol. zakona bi pomenila zaradi vladajočih nestalnih razmer le poslabšanje veljavnega zakona, zato je nujno potrebno, da se s tako važnim zakonom, kakor je šolski, počaka na urejene razmere. Učiteljstvo pa želi, da se z raznimi odredbami ministrstva decentralizira sedanji šol. zakon in se s tem določi večje kompetence kraljevski banski upravi kakor tudi sreskim šolskim nadzornikom.

Sledila so poročila raznih društvenih funkcijonarjev. Tov. blagajnik je sporočil, da so tri članice izstopile in je sedanje stanje članstva 111 včlanjenih.

Prihodnje zborovanje bo prvo soboto v maju v Radencih.

L. Ivančič, preds. Janko Jordan, tajnik.

+ JUU, SRESKO DRUŠTVO ČRNO-MELJ-METLIKA je zborovalo v soboto, 15. marca, v Metliki ob dokaj številni udeležbi članstva. Gotovo pa bi bila udeležba še večja, ako ne bi učiteljstvo bilo v tako slabem gmotnem položaju.

Društveni predsednik g. Vilfan Maksimilijan je uvodoma pozdravil zborovalce, zlasti sreskega šolskega nadzornika g. Vončina Dragotina, in nato podal pregled dela učiteljske organizacije v dobi od zadnjega zborovanja. Izčrpo poročilo o situaciji, zlasti o težavnem položaju državnega uradništva, je seveda živo zanimalo vse navzoče učiteljstvo, prav tako pa tudi vsi koraki, ki so bili storjeni pri odločujočih činiteljih v zadevi regulacije plač učiteljstva in ostalega državnega uradništva.

Nameravana pomoč državnemu uradništvu preko aprovizacij kaže sicer dober namen, ki pa je v praksi neizvedljiv in bi tako taka rešitev neodložljivega vprašanja nikakor ne mogla rešiti tega problema in ne položaja, v katerem se trenutno državno uradništvo nahaja. Preostaja edina možna pot, t. j. nujno zvišanje prejemkov na osnovi indeksa o porastu cen življenjskim potrebščinam in vzporedno z naraščanjem draginje vselej regulacija prejemkov.

Sledilo je poročilo o napredovanjih in v zvezi s tem o napredovanju v V. pol. skupino. Osvojil se je predlog društvene uprave, da naj bi se učna oseba prevedla v 5. skupino s 24. leti službe, vse učne osebe v dopolnjeno predpisano službeno dobo pa bi morale biti upokojene. Nadalje se je razpravljalo o stanarini z neučitelji poročenih učiteljic, učiteljski stalnosti, spremembi uredbe o draginskih razredih, rednih napredovanjih, dopustih zaradi odslužitve kadrskega roka, ukinitvi uslužbenskega prispevka itd., v zvezi s prejemki pa je bil prečitani tudi otvoritveni govor g. bana ob priliki zasedanja banskega sveta.

Sledilo je nato predavanje banovinskega zdravnika g. dr. Omahna o delu in boju proti tuberkulozi, zatem pa se je obširno razpravljalo o projektu zakona o narodnih šolah, kakor ga je pripravila ljubljanska Kmetijska zbornica. Zborovalci so k osnutku zakona iznesli precej stvarnih pripomb, ker predlog posega daleč v bistvo šolskega učiteljskega življenja in je v mnogih točkah prav nejasen. Končne kritične pripombe bo zato izdelal poseben odbor. V pogledu novih predpisov in v zvezi z novim proračunom je bil iznesen in sprejet predlog, naj bi kraljevska banska uprava dovolila, da se za zimo potrebna količina drv nabavi sedaj in ne v času, ko cene dosežejo svoj višek, novi predpis pa naj bi veljal šele po preteku leta.

Blagajnik je podal nato poročilo o blagajniškem stanju in zlasti opozoril na sklep izrednega obnega zbor. po katerem se ima vsa zaostala članarina iztirjati, in je bilo zaradi tega tudi črtanih devet članov.

Pred zaključkom je spregovoril tudi sreski šolski nadzornik g. Drago Vončina, ki je zlasti grajal zadržanje dela učiteljstva, ki ne čuti potrebe po organiziranju. Toplo se je zavzel tudi za dobra predavanja, ki naj bi se vršila ob priliki vsakega zborovanja, ter dal tudi druga navodila za učiteljstvo, na kar je bilo zborovanje zaključeno.

Vilfan Maksimilijan, preds. Turk Stane, taj.

Šolski radio

—r Torek, 1. aprila 1941, ob 14.15 uri. Prvoaprilske šale; dialog. Vodi g. Miroslav Zor.

Petek, 4. aprila 1941, ob 11. uri: Pokrajinska oddaja »Iz Ptuj« po ptujskem polju in Halozah v Ptuj. Izvajajo učenci V. a razrede ljudske šole pri Sv. Marku nižje Ptuj; vodi g. učitelj Edvard Rössner. — Razpored: 1. Popis krajev in vasi; krajevni običaji, zgodovinske znamenitosti. 2. Dialogi v dialektu. 3. Petje ob spremljevanju harmonike. — Potovanje je zamišljeno kot avtobusna vožnja.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 30. marca, ob 17. uri predaval g. inž. Karel Tavčar: Dvignimo gospodarstvo gozdov.

Naša gospodarska organizacija

ZADRUŽNIKOM
UCITELJSKE SAMOPOMOČI
V LJUBLJANI

V marcu 1941 sta umrli:

552. Paulšek Marija — Maribor.

553. Ekel Gizela — Novo mesto.

Prispevek za ta dva smrtna primera znaša:

za enega zadrudnika . . . din 11,—
za dva zadrudnika . . . „ 21,—
za tri zadrudnike . . . „ 31,— itd.

Zamudniki naj h gornjim zneskom dodajo tudi vse zaostanke! — Nekateri zadrudniki pri nakazilih samovoljno zmanjšujejo prispevke za poštino. Pripominjamo, da so z mesečno poštino din 1,— (vsak četrti mesec pa zaradi povečane poštine din 2,—) poravnani le resnični stroški za znamko, ovitek, položnico in pristojbino pri poštni hranilnici.

Zadrudna uprava.

Novosti na knjižnem trgu

—k Zofja Kossak: Križarska vojska. Zgodovinski roman v štirih knjigah. Založba »Naša knjiga« Jugoslovska knjigarna v Ljubljani. 1941. Cena v platno vezani knjigi din 110,—. Zofja Kossak, poljska pisateljica epopeje Križarska vojska, je slovenskemu občinstvu znana po svojem romanu Legniško bojišče, ki ga je izdala ista založnica l. 1933. — Snov epopeje Križarska vojska je prva križarska vojska, na katero je papež Urban II. leta 1095. pozval vse narode. Notranji smisel gledanja Kossakove na križarsko vojsko je nekako tale: človeka vodijo tri glavne prvine: glad, sla in oblastilnost. Tem trem prvinam pa je hotel papež napraviti enakomerno četrto: težnjo po Bogu. Iz te je nastalo križarsko gibanje. V obliki vojnega romana so v tej knjigi opisane mnoge dobre in slabe strani prve križarske vojske in razni pustolovski doživljaji viteзов, ki so iz daljnega zapada šli osvajat sveto deželo.

—k Dr. Janko Pretnar: Dictionnaire français-slovene. Francosko-slovenski slovar. III. izdaja. Založila Jugoslovska knjigarna v Ljubljani 1941. Obseg 624 strani. — Cena din 120,—. Da je izšla že tretja izdaja tega slovarja, je najbolj jasn dokaz, kako zelo potreben in uporaben je. Iz obsega 624 dvo-kolonskih strani je razvidno, da je v tem priročnem slovarju žepnega formata mogoče dobiti prav vse besede, ki so potrebne pri prevajanju iz francoščine in pri učenju francoskega jezika. In prav bogati besedni zaklad dviga vrednost vsakega slovarja.

—k Ruža Lucija Petelinova: Resnična pomlad, mladinska igra v treh dejanjih. Naša znana mladinska pisateljica, učiteljica Ruža Petelinova, ki študira sedaj odsko umetnost v Zagrebu, nam je podarila novo mladinsko dramatično delo, v katerem kot dolgoletna izkušena kulturna delavka na deželi v polni meri upošteva zmogljivost naših podeželskih šolskih odrov glede igralcev in opreme.

Vsečina je sledeča: I. dej. V nekem predmestju so sirote izročene v oskrbo kuharici Marjeti. Sama siromašna ta ženska nima volje, da bi bila tej deci ljubeca skrbnica. Ko deklica Majda zbolji, le ne neguje. Toda država je pravkar dogradila nov Mladinski dom in komisija, ki pride k deci v barako, odloči, takojšnjo zdravniško pomoč Majdi. II. dej. Majda v vročici vidi svojo otroško družbo kako se igra na cesti, pod zidom, oblepljenim s plakati in reklamami. Nenadoma prideta dva glasnika iz bajne dežele in javita, da išče princeza Zarja vrtnarja, ki bi ozdravil njene nasade pogubne bolezni. Majdin brat Jurko se javi, a hoče povedi vso deco s seboj. Glasnika se temu upre in Jurko zato ne sprejme vabila. Ko glasnika odideta, se prikaže deci Vesna in ji pokaže pot do Zarje. III. dej. Majda se prebudi v sobi novega Mladinskega doma. Sledi proslava njenega okrevanja.

Nastopajo: Majda, njen brat Jurko, štirje dečki, tri deklice, kuharica Marjeta, zdravnik, bolničarka Cirila, gospa in smetar. Osebe iz Majdinih sanj: Vesna in dva glasnika.

Delo našim podeželskim odrom toplo priporočamo.

Igro lahko šole naročijo na naslov: R. L. Petelinova, Zagreb, Zrinjski trg 1/III. Izvod igre obenem s tantjemo za poljubno število predstav na isti šoli stane 50 din.

FR. P. ZAJEC
izprašen optik in urar
LJUBLJANA
sedaj Stritarjeva ulica 6,
pri franciškanskem mostu

Vankovratna očala, daljnogledi, barometri, lopomeri, hygrometri itd. — Velika izbira ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno. Kvalitetna optika.

FABIANI & JURIOVEC

LJUBLJANA, STRITARJEVA ULICA 5

priporočata veliko izbiro damskega in moškega blaga, preproge, zastore, odeje, perje, puh itd. Postrežba solidna!